

A RÁDIÓ MELLETT

Karc...

Új, életrevaló ötlettel lépett hallgatói elé a *Karinthy Szinpad*: Kaposy Miklós és Marton Frigyes szerkesztésében, *Fargó* Vilmos műsorvezetésével mai magyar írók szatiráiból adott *Karc* címmel ötven percnvi kellemesen szórakoztató, egyes részleteiben igen mulattató, olykor pedig életünk különböző visszasságairól elgondolkoztató válogatást. Bizonyosság ez a műsor arról, hogy a kabaréműsorok törzsgárdája mellett a költészet, a szép-próza és a kritika alkotóinak, munkásainak vénájában és tollában is bőven található humorizáló tehetség, csak fel kell azt fedezni a mai napilapok, hetilapok és folyóiratok hasábjairól.

Igy — jöllehet *Eörsi István*-ról eddig is tudtuk szatírai érzékenységét — mégis meglepett a műsorban mind a *Szirenakezelő lettem* című magánszáma, mind pedig *A bölény* című jelenete. Különösen az utóbbi vetett éles fényt kritikáirásunk sajnos oly gyakori szervilizmusára. *Bárany Tamás* köszönésekből összeállított *Fejlődésregényét* szintén sokan ismerhették már írásban, de *Haumann Péter* előadásában még nyilvánvalóbbá vált kör- és korszakfestő találat. A legjobb mulatságot azonban *Simonffy András Válogatott kérdések író-olvásó találkozókon* című írása szerezte, amely egy meglehetősen elköptatott témakörben — szintén egy folyóirat hasábjairól fölélesztve — új oldaláról mutatkozott meg a válogatott színészcsapat előadásában és az egész műsort irányító Marton Frigyes rendezésében. Érdeklődéssel és nevetésre kész kedvvel várjuk a tartalmas műsor folytatását.

Az éjszaka vége

Megoldhatatlanul nehéz feladatra vállalkozott *Rác György*, amikor *François Mauriac Thérèse Desqueyroux* című regénye folytatásának, az 1935-ben írt *Az éjszaka végének* rádióadaptálásába fogott. *Mauriac* asszonyának sorsa rádiójátékban elbeszélve — ezt az alcímet adta munkájának —, de ez *elbeszélés* és a *dramatizálás* közötti ellentét már önmagában hordja a feldolgozás buktatóit. Dialógusokat kiemelni egy regényből akkor is kockázatos vállalkozás, ha az epikus mű lényege talán éppen e párbeszédekben van; ám különösen az egy olyan írónál, mint *Mauriac*, ahol a környezetfestés, a légkörteremtés és a tárgyi totalitás elengedhetetlen része a műnek. *Rác György* eljárása olyan, mintha

a huzalokat, a lámpákat és az alkatrészeket kiemelve egy készülékből élénk állítaná a lecsupaszított szerkezetet, és azon csodálkoznék, hogy alkotmánya nem működik. Mert ebben a kétszer egyórás adásban — azok számára, akik ismerik *Mauriac*-ot, és sokan vannak ilyenek — nem szólalt meg az író. Önmagában az, hogy egy kitünő színész, akit régen nem láthattunk színpadon, *Mezei Mária* egy-egy részletben sűrű drámai feszültséget tudott kelteni maga körül, nem indokolja a vállalkozást. Mert hiába az ő tragikai művésze, hiába részletfinomságokra érzékeny színészi előadótéhsége, hiába *Bánsági Ildikó*, *Végvári Tamás*, *Schubert Éva* és a rendező *Seregi László* minden igyekezte — a jelenetek csak halvány visszfényei az eredeti műnek, amely egy tragikus asszonyi sorsot a mély társadalmi valóságba ágyazottan mutat be. Külön fordított, hogy a szöveget nem fordította senki — holott nyilvánvaló, *Mauriac* nem a mi nyelvünkön írta nagy sikerű regényét.

Kaleidoszkóp

— az egykori időkről

„A demokrácia kultúrnapjai” — ezzel a címmel indult útjára csaknem harminc esztendővel ezelőtt egy mozgalom, amely azt a célt tűzte maga elé, hogy a romokban heverő ország építőihez eljuttassa az irodalom, a zene, a képzőművészet alkotásait. Ezt az úttörő vállalkozást eleventette fel az élő tanúk, az egykori résztvevők közreműködésével, és az azóta eltávozottak hangjának felidézésével *Zoltán Péter* műsora *Vadász Gyula* rendezésében. Ha ez a másfél óra csak annyi örömmel szolgált volna, hogy a többi között *Keresztúry Dezső*, *Illyés Gyula*, *Déry Tibor*, *Kardos László*, *Kadosa Pál*, *Pilinszky János*, *Szabó Magda* és *Weöres Sándor* emlékezéseit hallottuk, hogy hangfelvételtől megszólalt *Bóka László*, *Kassák Lajos*, *Tersánszky Józsi Jenő* beszéde és *Török Erzsébet* gyönyörűsége éneke, akkor is sok örömet szerzett volna a műsor. De emellett újra hallhattuk *Palotai Erzsébet* és *Horváth Ferenc* próza- illetve versmondását — és ezzel fellevenedett e régi estek hangulata, Legfőbb erénye azonban mégiscsak az volt ennek a színvonalas, jól vezetett összeállításnak: ízelítőt adott abból a lelkesedésből, amely az akkori művésznemzedéket fűtötte, és amely egyszersmind mai kulturális életünknek is — közvetve vagy közvetlenül — táplálója.